

A makroökonómia tárgya és módszertana

Mit tanultunk mikroökonómiából? Miben más és mivel foglalkozik a makroökonómia? Miért van külön makroökonómia? A makroökonómia módszertana. Miért fontos a makroökonómia mindenki számára?

Mit tanultunk mikroökonómiából?

- Milyen gazdasági elvek vezérik a fogyasztók, a munkavállalók, a magánbefektetők (háztartások) és a vállalatok magatartását?
- Mi jelenti számukra az optimális döntést?
  - Optimális volt-e a döntésük?
  - Megfelelően mérték fél illetve értékelték a választási lehetőségeiket?
  - Döntésük megfelelt-e a gazdálkodás alapelvének és a hatékonyság kritériumainak?
- Hogyan működnek a termék- és tényezőpiacok?
  - az optimális döntésekre törekvő mikroszereplők magatartásából levezethetők a keresleti és kínálati összefüggések
  - egyensúlyi ármechanizmus

Miben más és mivel foglalkozik a makroökonómia?

- a nemzetgazdasági szintű folyamatokkal foglalkozik
  - a nemzetgazdasági kibocsátás alakulása, növekedésének üteme
  - az árszínvonal alakulása
  - a foglalkoztatottság alakulása
  - a költségvetés és fizetési mérleg egyenlegének alakulása
- a mikroszereplők helyett a gazdaság szektorai jelentik az elemzés alapegységét
- a nemzetgazdasági folyamatok alakulásának magyarázatát nem közvetlenül a mikroszereplők, hanem a gazdaság szektorainak magatartásából vezeti le

Koppány Krisztián, SZE 2006

Miért van külön makroökonómia?

- a mikroökonómia üzenete
  - a gazdasági automatizmusok az egyensúly irányába terelik a piacokat
  - az egyensúlyi ármechanizmus minden előbb-utóbb minden piacot megtisztít
  - stabil egyensúly
  - általános egyensúly
- van-e stabil általános makroszintű egyensúly?
- 1929-33-as világgazdasági válság, a makrogazdasági folyamatok elemzése más összefüggésrendszert igényel
- John Maynard Keynes
  - „...hosszú távon mindannyian halottak vagyunk”
  - az önálló makroökonómia születése

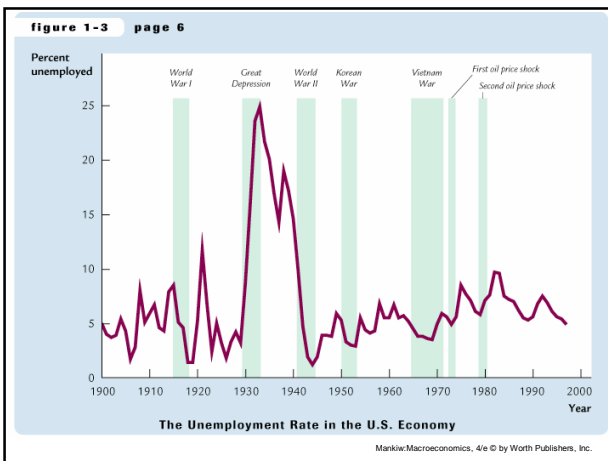

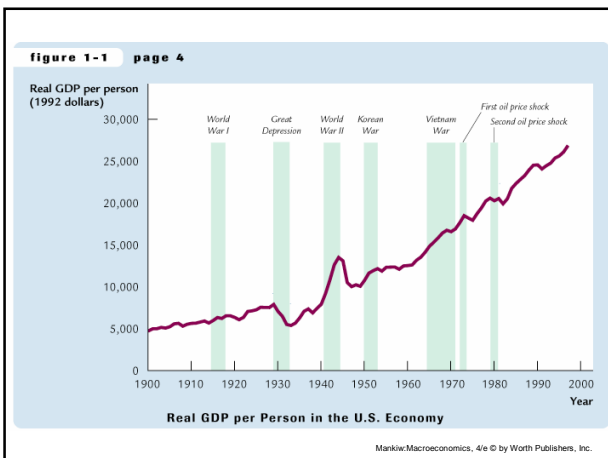

A makroökonómia módszertana

- feltárni a makrogazdasági változók közötti összefüggéseket
  - statisztikai úton, ökonometriai módszerekkel (lásd a következő diát)
  - gondolati-logikai úton leírni a gazdaság szerkezetét
- makromodellek megfogalmazása
  - feltevések
  - adottságok
- az összefüggésrendszer ismeretében magyarázatot adni a makrogazdasági folyamatok alakulására
- makrogazdasági előrejelzések készítése
  - modellalapú előrejelzések
  - szakértői becslések
  - lásd a mellékelt Kopint-Datorg - HVG 2006. jan. 26. című fájlt

Koppány Krisztián, SZE 2006

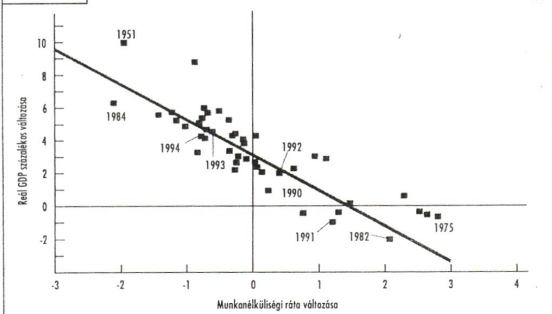

2-5. ábra

Okun törvénye. Az ábra a vízszintes tengelyen látható munkanélküliségi ráta és a függőleges tengelyen feltüntetett, reál GDP százalékos változása közötti kapcsolatot illusztrálja. Minden pont egy évről felel meg. A két ismérv közötti negatív korreláció jelzi, hogy a munkanélküliség növekedése a reál GDP csökkenésével jár együtt.

Forrás: U.S. Department of Commerce és U.S. Department of Labor

---

Miért fontos a makroökonómia mindenki számára?

- a mikroszereplők számára a makrogazdasági környezet adottság
- alkalmazkodási kényszer
- a makrogazdasági folyamatok jelentős mértékben befolyásolják a mikroszereplők döntéseit
  - infláció
  - munkanélküliség
  - jegybanki alapkamat, kamatszint
  - valutaárfolyam
  - a nemzetgazdasági kibocsátás és jövedelem változása
- mindenki számára fontos lehet a makrogazdasági összefüggések ismerete

Koppány Krisztián, SZE 2006

A félév során áttekintésre kerülő kérdések

- Hogyan mérjük a nemzetgazdaság összeteljesítményét?
- Hogyan értelmezzük a keresletet és a kínálatot nemzetgazdasági szinten?
- Mit jelent a hosszú távú egyensúlyi növekedési pálya?
- Mi okozza az inflációt és a munkanélküliséget?
- Milyen eszközökkel befolyásolhatja az állam a makrogazdasági folyamatokat?
- Hogyan hatnak a nemzetközi gazdasági kapcsolatok a nemzetgazdaság egészére?

Koppány Krisztián, SZE 2006

Hogyan mérjük a nemzetgazdaság összeteljesítményét?

A GDP központi szerepe a makroelemzésben. Mi az a GDP? Nominális és reálkategóriák. A GDP volumenindexei és az éves árindexek Magyarországon.

Részletek újságcikkekből

- „...A Kopint-Datorg tudományos vezérigazgató-helyettese szerint a 4,2 százalékosra becsült tavalyi GDP-növekedés mellett...” HVG, 2006. jan. 26.
- „...A brit statisztikai hivatalban szerdán előzetes becslésként közölt adatok szerint az évi átlagos GDP-növekedés 1,8 százalékra lassult a 2004-es 3,2 százalékos ütemről...” FigyelőNet, MTI-Eco, 2006. január 25.
- „Amerikai közgazdászok szerint országuk nemzetgazdasága a tavalyi utolsó negyedévben éves szinten 2,7 százalékkal növekedett, azaz jócskán lelassult a megelőző 11 egymást követő negyedév 3 százalékot meghaladó éves szintű GDP-növekedése után...” FigyelőNet, MTI-Eco, 2006. január 16.

Koppány Krisztián, SZE 2006

A GDP központi szerepe

- a GDP növekedési üteme a nemzetgazdasági teljesítmény elsődleges mércéje
- nemzetközi összehasonlítások az egy főre jutó GDP és a növekedés üteme alapján
- központi kategória a nemzetgazdasági folyamatok elemzésében, pontos tartalmának ismerete nélkül nem tudnánk megérteni a legalapvetőbb makrogazdasági összefüggéseket sem
- makrogazdasági mutatók közül talán a GDP értelmezése a legkevésbé egyértelmű

Koppány Krisztián, SZE 2006

Mi az a GDP?

- Gross Domestic Product = bruttó hazai termék
- első megközelítésben egy adott területen (pl. országban) egy adott időszak (pl. év) alatt megvalósuló összes termelési és szolgáltatási tevékenység terjedelmét méri (pontatlan)
- mérhető-e az össztermelés terjedelme természetes mértékegységben? (kenyér, tej, autó, tévé, áram, oktatás, jogi tanácsadás)
- második megközelítés: a GDP egy adott területen egy adott időszak alatt előállított termékek és szolgáltatások piaci árakon számított összértéke (még mindig nem teljesen pontos)

Koppány Krisztián, SZE 2006

Egy egyszerű számpélda

Termék	1995		1996	
	Mennyiség	Egységár	Mennyiség	Egységár
A	420	35	445	38
B	40	190	52	185
C	1050	8	920	12
D	280	75	260	96

Koppány Krisztián, SZE 2006

Nominális és reálkategóriák

- nominális vagy folyóáras kibocsátás
- a nominális kibocsátás változásának indexe
- reál- vagy változatlanáras kibocsátás
- a reálkibocsátás változásának indexe vagy volumenindex
- árindex (GDP-deflátor)
- a nominális kibocsátási index, valamint a volumen- és árindex közötti összefüggés

Koppány Krisztián, SZE 2006

Szám példa valós adatokkal

- Magyar Statisztikai Zsebkönyv 1995

A GDP alakulása folyóáron (mrd Ft)	
1991	2498,3
1992	2942,7
1993	3548,3
1994	4364,8

- az árszínvonal 1992-ben 21,6%-kal, 1993-ban 21,3%-kal, 1994-ben 19,5%-kal növekedett az előző évhez képest

Koppány Krisztián, SZE 2006

Kapcsolódó munkatábla

Év	Nominális	Reál-
	kibocsátás alakulása (előző év = 100%)	
1992		
1993		
1994		

Koppány Krisztián, SZE 2006

GDP volumenindexek és éves árindexek Magyarországon

Forrás: KSH

Év	GDP volumenindex (%, előző év = 100)	GDP-deflátor (%, előző év = 100)	Reál GDP (1989 = 100%)	Árszínvonal (1989 = 100%)
1990	96,5	125,7	96,5	125,7
1991	88,1	125,4	85,0	157,6
1992	96,9	121,6	82,4	191,7
1993	99,4	121,3	81,9	232,5
1994	102,9	119,5	84,3	277,8
1995	101,5	125,5	85,5	348,7
1996	101,3	121,2	86,6	422,6
1997	104,6	118,5	90,6	500,8
1998	104,9	112,6	95,1	563,9
1999	104,2	108,6	99,1	612,4
2000	105,2	109,9	104,2	673,0
2001	103,8	108,6	108,2	730,9
2002	103,5	108,9	112,0	795,9
2003	103,0	107,6	115,3	856,4
2004	104,0	104,7	119,9	896,7

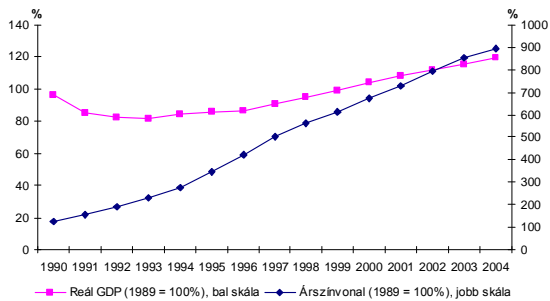

A reál GDP és az árszínvonal alakulása Magyarországon

Köszönöm a figyelmet!

A témakör folytatása következik a jövő héten.
